

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-64>

**REPRODUCTION OF GRAMMATICAL MEANS OF COHESION
IN THE TRANSLATION OF POSTMODERN TEXTS
INTO ENGLISH**

**ВІДТВОРЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ КОГЕЗІЙНИХ ЗАСОБІВ
У ПЕРЕКЛАДІ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИХ ТВОРІВ
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ**

Mazur O. V.

*Postgraduate Student at the Department
of English Philology,
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Мазур О. В.

*аспірант кафедри англійської
філології,
Прикарпатський національний
університет імені Василя
Стефаніка
м. Івано-Франківськ, Україна*

Одним із головних завдань процесу перекладу є визначення лінгвістичних тригерів, які використовуються у вихідному тексті для зв'язності і логічної послідовності висвітлення теми в перекладному тексті. Водночас, не менш важливою є передача концептуального бачення автора у тексті-перекладі, що відповідає прийнятним конвенціям цільової мови [2].

Когезію як одну із найважливіших текстових ознак виокремлювали Р. де Богранд і В. Дресслер. Вони стверджували, що це принципи, згідно з якими елементи тексту поєднуються в системно організовану єдність. У зарубіжних дослідженнях на важливість виокремлення засобів когезії вказували І. Р. Гальперін, М. А. К. Галлідей, Р. Газан. Наприклад, В. Дресслер, М. А. К. Галлідей і Р. Богранд диференціювали когезію як структурно-граматичну зв'язність, що об'єднує як формальні, так і змістові зв'язки. У 60-70-х роках поняття когезії розглядалось як вияв семантично подібних одиниць або семантично об'єднаних пропозицій, а також синтаксичних та граматичних зв'язків у реченнях у межах тексту. Проте, у 80-х роках когезію почали розглядати як явище тематичних і семантичних зв'язків. У парадигмі української текстолінгвістики, на необхідність дослідження засобів когезії вказували А. П. Загнітко, Н. В. Кондратенко, О. В. Ємець.

Актуальність дослідження зумовлена важливістю проблеми перекладу засобів когезії для перекладознавства загалом і для перекладу постмодерністських художніх текстів зокрема.

Матеріалом дослідження слугують засоби когезії в оригіналах та перекладах художніх текстів Юрія Андруховича (роман «Рекреації»).

М. А. К. Халлідей і Р. Хасан розрізняють граматичну та лексичну когезію. Граматична когезія охоплює чотири засоби: кореферентність, субституція, еліпсис, парцеляція. Лексична когезія найчастіше має форму повторів: структурних (reiteration) і семантичних (collocation) [1].

При зіставленні текстів оригіналу й перекладу простежуються два способи передачі засобів когезії – збереження засобів та їх трансформація.

У тексті перекладу засоби когезії можуть зберігатися у тому ж вигляді, що й в оригіналі, та виконувати ті ж функції. Кореферентність характеризується використанням займенників на місці іменників. Наприклад, *Колишня вулиця Сакраменток прилягає до Ринку, тож на ній так само гучно і всюди спалахують відблиски свята* – *The former Street of the Sisters of the Sacrament comes off Market Square, so it is just as noisy and bits of the festival flare up here as well*. Парцеляція – це відокремлення неповних структур, логічно і функціонально пов'язаних із повним реченням. Наприклад, Зараз я читаю свій останній вірш. Це мій найкращий вірш. Про одного чоловіка. Він досить довгий. Я прошу всіх слухати і не перебивати. Це зовсім новий вірш. У ньому я все сказав, ви почувете. Це мій передостанній вірш. – In a moment I'll recite my last poem. It's my best. It's about a man. It's rather long. I would ask you to listen and not to interrupt. It's a very new poem. I've said everything in it, as you'll hear. It's my second-last poem.»

Трансформація засобів когезії має на меті замінити конкретних мовні одиниці оригінального тексту мовними одиницями перекладу. Так, еліпсис у тексті оригіналу може замінюватися повним реченням без пропусків. Наприклад, *Кожне слово – на вагу золота.* – *Every word worth its weight in gold*. Субституція в мові оригіналу може замінюватися звичним для реципієнта виразом у мові перекладу. Наприклад, *Уважаємі люди!* – *Honourable people!* Для української мови «уважаємі» є заміною слова «шановні», проте в тексті перекладу використовується пряме значення – «honourable».

Засоби когезії дають змогу реконструювати авторську картину світу. Адекватний художній переклад когезійних засобів гарантує розуміння іноземним читачем українського світогляду, культури і ментальності. Переклад тексту має бути максимально близьким до оригіналу для

правильного прочитання і сприйняття авторського бачення. Теоретичне значення дослідження визначається тим, що воно окреслює особливості перекладу засобів когезії. Отримані результати сприятимуть покращенню наступних перекладів текстів українських постмодерністів і слугуватимуть базою для подальшого вивчення засобів когезії в текстах інших стилів.

Література:

1. Halliday, M. A. K., Hasan, R. *Cohesion in English*. London: Longman Publishing. 1976. 374 p.
2. Menzel, K., Ekaterina, L. K., Kunz, K. Cohesion and coherence in multilingual contexts. In *New perspectives on cohesion and coherence: Implications for translation*. Berlin: Language Science Press. 2017. p. 1-10.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-65>

PERSONAL NAMES IN FAIRY TALES: TRANSLATION PECULIARITIES

ВЛАСНІ НАЗВИ У КАЗКАХ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

McGowan T. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Senior Lecturer at the Department of
Theory and Practice of Translation,
Bohdan Khmelnytsky National
University of Cherkasy
Cherkasy, Ukraine*

Макгауен Т. В.

*кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри теорії
та практики перекладу,
Черкаський національний
університет імені Богдана
Хмельницького
м. Черкаси, Україна*

The translation of literary works is always a challenge as any art work is characterized by a great number of stylistic means and devices. A fairy-tale is a quintessence of symbolism and wisdom. The goal of the study is to research the methods of translation of personal names in fairy-tales from the English language into Ukrainian.

A fairy-tale is a prose folk story about fictional characters and events having a written or an oral form and belonging to an epic genre [12, p. 250]. Fairy tales provide a chance to get acquainted with the traditions, culture and oral creativity of a definite nation, see their understanding of the good and the evil [5, p. 153].